

Nota biogràfica	2
Raspall	3
Des del Cel cap avall	5
Quieta nit.....	8
Els nens voladors.....	12
El núvol guilla.....	16
Vorejant la riera.....	20
Que consti	23
Reunió d'alt nivell	26

Nota biogràfica

Em dic Pere i dos cognoms més. Vaig néixer abans d'ahir i ja som demà passat. Ara només penso com passaré el cap de setmana.

Raspall

El dia que el “Turc”-un cadell de gos- es va menjar el barret del senyor Sala, la senyora Sala va decidir que allò ja ultrapassava tota mesura canina, que només una paciència de sant podia haver tolerat que les coses arribessin fins allí. Per tant, reunida que fou la família i demanat el parer de cadascú, hom acordà que la noia casada del jardiner es faria càrrec del “Turc” i el tindria a casa seva.

El nen Sala va tenir un disgust de mort. Li semblava que no trobaria la manera de portar més endavant la seva vida, que sense el gos tota cosa era fada i sense objecte. Passat el moment de les llàgrimes, el problema que se li va presentar era el de donar un destí honorable a la quantitat d'afecte que l'absència del “Turc” deixava vacant. Va provar de mirar-se amb uns altres ulls el canari de la seva tia, però podien fer-se tant poques combinacions realment divertides amb l'ocell que va veure de seguida que no passarien mai d'una superficial coneixença.

Aleshores imaginà que el llum de peu de la biblioteca era un fidel soldat que no tenia altra feina que servir-lo. Això li va donar la il·lusió, durant dues hores curtes, d'haver resolt el seu cas, però va comprovar que li quedava encara una terrible quantitat d'estimació perduda per tots els racons de la seva ànima. Provà d'establir una companyonia duradora amb una pilota de roba, amb un manyoc de cordill que, com a cordill, era únic en el seu tipus i, successivament, amb una baldufa americana, una herba nova del jardí i una canya llarga que havia fet l'enveja de totes les seves amistats. I va adonar-se que tot el coratge que havia posat en joc per tal de superar la situació no li servia de res, que la diferència entre totes aquelles coses i un gos era tan gran que no era possible jugar a oblidar-la. Aleshores, va arribar al convenciment que li calia trobar un substitut de gos, quelcom que, sense que la memòria del “Turc” en patís, pogués fer-ne semblança.

Va recórrer la casa de dalt a baix, regirà tots els armaris i tots els calaixos i, finalment, en un racó de les golfes va trobar un gran raspall passat de moda, definitivament bandejat de les necessitats de la família. Aclucant els ulls, va passar-li la mà plana per damunt del pèl, i és ben de debò que va fer-li l'efecte que acariciava el llom d'un gos. Per ésser una primera prova va resultar tan bona, que el nen Sala va creure que no li calia cercar més. Va lligar-lo amb un tros de cordill i al cap de cinc minuts escassos estava ben lluny de creure que arrossegava un raspall, sinó que tenia el convenciment que “Raspall”, un gos de raça estranya, el seguia amunt i avall de casa seva.

Al vespre, una mica cansat per la capacitat de seguiment del seu nou amic, el nen va anar-se'n a dormir, i abans de ficar-se al llit lligà “Raspall” a la pota d'una cadira. Però encara no s'havia acotxat que ja un entendriment obligador el feia pensar en la manyaguesa de “Raspall” i en la seva docilitat per a adaptar-se a qualsevol mena de joc. Va fer-li una mica de mal el pensament que hauria de passar tota la nit fernet, dormint damunt la fredor de les rajoles, i, seguint un impuls indomable, saltà del llit d'una revolada, alliberà “Raspall” de la seva lligadura i se l'emportà a dormir amb ell.

I mireu si passen coses extraordinàries a vegades, que molt abans d'adormir-se el nen va adonar-se que el raspall irradiava calor de vida, que es premia contra el seu cos cercant una carícia. Això, naturalment, li va semblar molt seriós, perquè una cosa és que hom jugui a convertir un raspall en un gos i una altra cosa ben diferent és que la transformació es produeixi de bo de veres. Va alçar-se, obrí el llum i comprovà esbalaït que el raspall, sense perdre gens ni mica la forma de raspall, es movia com un gos. Va

saltar donant algunes voltes prop del nen i després va posar-se de panxa enlaire, per tal que l'amanyaguessin. Qualsevol que tingui notícia d'aquest prodigi es preguntarà que d'on podia treure

potes per a caminar i panxa per a mostrar un raspall que seguís tenint forma de raspall. Però, vençuda la principal dificultat de donar-li vida, aquest detall està tan desproveït d'importància que ni val la pena d'amoïnar-s'hi.

El nen va considerar-ho així i tot seguit va tenir el desig d'anar a despertar els seus pares i explicar-los el meravellós esdeveniment. Però, assenyat com era, i coneixedor dels miraments que un fill ha de tenir amb els seus pares, va decidir esperar a l'endemà.

Queda ben entès, és clar, que no va poder dormir en tota la nit, i de bon matí, quan va sentir que la seva mare ja feinejava, va anar-la a trobar amb "Raspall" sota el braç.

-Mireu, mare –va dir-li-. He trobat un raspall que en realitat és un gos. Es belluga, coneix la meua veu i porta puces.

La mare se'l va mirar sense deixar la feina i li respongué:

-No siguis beneït i llença aquesta andròmina. Ja ets gran i hauries de tenir més seny.

El nen es va sentir ofès i va pensar una vegada més en l'aire de suficiència que tenen la gent gran i la seva manera absurda de viure. No digué res més, s'emportà "Raspall" a la seva habitació i pensà que, si no el volien creure, tot això que es perdrien.

A l'hora de dinar la mare explicà, fent-ne burla, la descoberta del nen, i el pare va riure com si es tractés de la bajanada més gran de la terra. El nen no va replicar, perquè ja sabia que la justícia sempre s'obra camí, i esperava que, tard o d'hora tothom podria comprovar que

hi ha coses que no fan riure tant com sembla.

I mireu si anava poc errat que a la nit següent va despertar-lo un clapit de "Raspall". Va desvetllar-se i sentí soroll de baralla a la biblioteca i la veu del seu pare demanant auxili. "Raspall" furgava la porta i tenia un rar neguit; el nen obrí, baixà les escales de puntetes i va veure el seu pare barallant-se amb un lladre que el dominava i estava a punt de baldar-li el cap amb un ferro de la xemeneia.

-Busca'l, "Raspall", mossega'l!

"Raspall" va córrer com el vent, s'abraonà damunt del lladre i va mossegar-li la canyella. I el lladre es va quedar tan sorprès per l'agressió d'aquella mena de cosa, que va rendir-se de seguida i fou lliurat a la policia lligat de peus i mans.

Poc després, la mare afirmava amb llàgrimes als ulls que mai més no dubtaria de la paraula del seu fill, i el pare, passant la mà pel llom de "Raspall", deia:

-Li farem una caseta al jardí, amb tot el confort de les darreres descobertes. Damunt la porta, hi farem pintar unes lletres que diguin:

"No és segur que ho sigui, però mereixeria ésser-ho"

Des del Cel cap avall

A la senyora Marta, un dia li va caure una estrella al balcó. Com li havia passat altres vegades que li queien del pis de dalt peces de parament de taula i de llit (o altres de més íntimes), es va enfadar una mica.

A dalt hi vivia la senyora Magdalena, que era molt bona persona, però una mica descurada, segons que creia la senyora Marta. La qual, amb un aire de dignitat ofesa, va agafar l'estrella i pujà els graons que la separaven del pis de la senyora Magdalena.

L'estrella era tèbia ("la deu haver acabat de planxar", es digué la dama). Va trucar a la porta del pis de dalt i l'obrí la senyora Magdalena.

-Què tal, senyora Marta? Quin goig de veure-la per cas meva. Passi, passi...

I va passar amb l'estrella a les mans.

L'estrella titil·lava, i feia una llum tènue.

-Miri- va dir la senyora Marta-.

Li ha caigut això al meu balcó. Hi hauria d'anar amb compte, perquè un dia tindrem un disgust.

-Què és això? -preguntà la senyora Magdalena.

-Vostè ho deu saber. Potser és un tapet. Potser un tovalló de puntes. Vostè mateixa...

La senyora Magdalena va agafar l'estrella amb l'extrem dels dits i digué:

-I ara! No ho he vist mai. Fa llum i crema una mica. D'on ho ha tret?

-Jo diria que ha caigut des del seu balcó, tal com m'ha passat altres vegades amb altres coses... De debò que li agrairia molt que ho vigilés.

La senyora Magdalena anava giravoltant l'estrella a les seves mans, amb un posat d'estupor.

-Escalfa i brilla -va dir finalment. No he tingut mai res que s'hi assembli.

És més: estic segura que el meu marit no m'ho deixaria tenir...

-Doncs vostè mateixa... respongué la senyora Marta-. Al meu balcó no hi cau res que no vingui de dalt.

Van deixar l'estrella damunt la taula del menjador i, com que al capdavant eren educades, es van asseure després d'invitacions i d'acceptacions mútues.

-De veres que no sap de què es tracta? -preguntà la senyora Marta.

-Paraula d'honor. No tinc per què enganyar-la.

-I no podria ser una cosa del seu marit?

-Per què ho diu?

-Com que ara els homes estan obcecats amb andròmines que van amb piles i fan llumetes, pensava que potser...

-No, no. El meu marit no és d'aquesta mena. Al contrari!

Van començar una conversa barrejada, a base d'escapçar temes. I l'estrella continuava titil·lant damunt la taula.

-Vol dir que no es cremarà el cobretaula? -va preguntar la senyora Magdalena de cop i volta.

-No ho sé, la veritat. A mi em fa aprensió...

-I què en podem fer?

-Qui sap si la cosa més encertada seria donar-la a la portera, amb l'encàrrec que pregunti a tots els veïns si n'hi ha algun que ho reclami. Què li sembla?

-No m'agrada. Ja coneix la portera, que és molt bona dona, però sorruda. Ens crucificaria a preguntes i dubto que, de moment, tinguem gaires respostes per donar-li... -Sí, això és veritat.

El col·loqui els va entrar en un d'aquests túnels que semblen sense sortida. Sort que, en aquells moments, van trucar a la porta.

Era la Diana, que tornava de l'escola. Va deixar caure una carpeta i un llibre damunt una cadira i, després de saludar polidament la mare i la veïna, va veure l'estrella i exclamà:

-Oh! D'on l'heu tret?

-Ens ha caigut al balcó, i no és del balcó de la senyora Magdalena: no sabem què és...

-Però si és una estrella! Que no ho veieu?

La nena va agafar-la, i se la passava d'un palmell a l'altre. L'estrella s'agitava, com un peix de colors si es treu de la peixera.

-Pateix pobreta -digué la Diana-. L'hem de tornar a engegar de seguida, perquè si no se'ns morirà.

Mare: m'hauries de donar un fill llarg, resistent, aquells que va comprar el pare per fer volar estels...

La mare, una mica d'esma va treure un cabdell d'un calaix i va donar-lo a la Diana. La nena va lligar un extrem del cordill en una de les puntes de l'estrella (que en tenia cinc), i va córrer cap al balcó.

-Veni de seguida! -va dir a les dues senyores-. Hem d'anar de pressa.

Era desembre, prop de Nadal i ja vesprejava, però feia un bon temps de cel encara clar. La Diana deixà anar l'estrella, de moment, semblava que anés a caure, però es va animar sobtadament i empenygué el vol enmig d'una represa d'irradiacions.

Quan ja era ben enlaire, la Diana va amollar el fil.

-Ja està -digué la Diana-. Em sembla que ens ha vingut d'un pèl.

En aquells instants, es van encendre els llums de les fonts de Montjuïc i l'estrella s'hi va fondre.

En tornar a entrar al pis, la senyora Magdalena va fer un comentari molt falaguer, en el sentit que les criatures d'ara són més espavilades que les d'abans. "Saben més coses", afegí. "I la Diana és un encant".

Va acaronar la nena i s'acomiadà plena de cordialitat i, tot just en passar la porta prosseguí:

-Jo ja li deia, senyora Marta, que això no era meu. No tenim casa per tant moble, desenganyi's...

Ara: el resultat fou com un prodigi del Nadal. Van lligar amistat i, des d'aleshores, cada vegada que queia alguna cosa al seu balcó, la senyora Marta s'ho mirava amb uns altres ulls.

Quieta nit

Tot just acabàvem de sopar (i sentíem encara el pessigolleig del xampany en el nas), quan van trucar a la porta.

L'Agustina, des de la cuina, tombà una cadira en alçar-se. Qui sap quina atenció ens va correspondre a tots, que acordàrem un silenci i ens miràrem els uns als altres, seguint amb l'oïda la fressa lenta de la minyona. El passador va fer el xerric de sempre i, en canvi, l'Agustina deixà sentir una exclamació tan desacostumada, que l'Ernest intentà acudir-hi ràpidament. Però no tingué temps, perquè la figura rodona i vermella d'un Pare Noel obstruí la porta del menjador. Duia un sac de tela blanca a l'esquena, i les filagarses de la barba el van fer esternudar dues o tres vegades.

- Fa fred, al carrer -va dir, per justificar-se. I, de seguida, mentre picava de mans (potser per desentumir-se o per encomanar animació), preguntà:- ¿On són els nens?

L'Ernest el va agafar per la mànega i el contacte de la franeHa li donà una esgarripança.

- Són a dalt, dormint. Però si no parla més baix; els despertarà -digué.

- El despertar nens forma part de la meua feina.

La Isabel va enutjar-se, i (vet ací una virtut seva) ens va tornar l'aplom a tots amb unes paraules plenes de sentit:

- Li han donat una mala adreça. En aquesta casa fem Reis.

Estirà el braç dret, assenyalant el pessebre que ocupava tot l'angle de l'habitació, i va mantenir una actitud estatuària, esperant que la visita compregués el mal gust d'una més llarga permanència.

El vell deixà el sac a terra calmosament, va abaixar el braç de la Isabel amb un gest despreocupat i contemplà el pessebre durant una bona estona.

- És infantil -digué al final, pejorativament.

Va estar a punt d'escapar-se-li el riure, però es dominà, en un visible esforç per no ofendre. I això no obstant, a despit de l'aire superior que irradiava d'una manera tota natural, observàrem que se sentia molest.

Ens havíem alçat tots nosaltres, i a cada un dels silencis que es produïen es feia més evident que la situació podria esdevenir tensa d'un moment a l'altre. La mare, deliberadament impregnada d'esperit nadalenc, volia enllestir l'escena sense ferir els sentiments de ningú, i a intervals gairebé regulars es dirigia al Pare Noel i li deia:

-- Si abans d'anar-se'n volgués prendre una copeta...

Però ell es veia particularment entossudit a demostrar que no s'equivocava mai i que si havia entrat a casa era perquè l'assistia alguna raó important. No era qüestió de nens ni de joguines, digué, sinó d'evitar que la institució que representava pogués incórrer en desprestigi.

- Podeu Suposar que no vaig casa per casa, a cegues, preguntant si necessiten cavalls o nines de cartó.

- Qui sap! -contestà la Isabel-. Els protestants es valen de recursos més absurds, encara, per a obtenir la difusió de llurs idees.

Semblava que aquestes paraules, pel to en què foren dites, havien d'irritar el Pare Noel. Però amb tota calma gairebé amb un somriure de bonhomia, respongué:

- Això no té res a veure, senyoreta. Seria pueril!

Cada any porto regals als nebots d'un bisbe que tothom diu que arribarà a cardenal.

L'Enric, que fins llavors havia callat, intervingué per dir:

- Ens estem allunyant del tema. Ací som liberals i ja va bé que cada u pensi com vulgui. Però en aquest cas se'ns ofereix un servei que no creiem haver sol·licitat.

- Potser no; però jo no puc admetre que m'arribés a succeir el que passa als bombers, que quan algú, per error o estulta diversió, els dona l'alarma d'un foc que no existeix, tothom afirma no saber-ne res...

Una vegada més la Isabel trobà paraules definitives: -Sigui com sigui, actua a la descoberta. En aquesta casa no fem arbre. Té algun sentit la seva presència, sense l'arbre?

El Pare Noel va desconcertar-se i àdhuc empal·lidí visiblement. Es recolzà a la taula, mentre passejava una mirada perduda per tot el menjador.

En aquell moment van baixar el nen i la nena, amb els ulls esbatanats. La nena, assenyalant el vell, preguntà:

- Qui és aquest municipal tan estrany?

- És el Santa Claus, bleda. Te'l vaig ensenyar fa poc en un anunci de "The Saturday Evening Post" -va respondre el nen.

La Isabel, a qui la presència dels petits havia fet créixer l'enuig, es dirigí severament a l'Ernest, en to de reny: - Veus? Per això em sap greu que portis aquesta mena de revistes.

I, aprofitant la frase començada, mirà de reüll el Pare Noel i afegí:

- Fullejant-les, els nens s'acostumen a idees i noms que ens són absolutament forasters.

El nostre visitant va incorporar-se. Semblava com si, d'una manera sobtada, li hagués vingut la inspiració d'una rèplica. S'ajupí i preguntà al nen:

- Tu no has demanat una escopeta?

-Sí.

- Ja ho veuen. Això vol dir que no m'he presentat sense més ni més. Porto l'escopeta demanada.

Però el nen, a qui havien inculcat, com a tots els membres de la família, un fort sentiment d'equip, no es va deixar seduir.

- Quina mena d'escopeta porta?

- És d'aire comprimit, automàtica, amb balins de plom.

- Ah, no! Així no. Com aquesta que diu en tinc dues d'arraconades, que guardo només per a quan ens venen a veure criatures més petites. Jo vaig demanar una Sanger calibre 22, amb mira telescòpica. En té alguna d'aquestes?

-No.

El nen es va arronsar d'espatlles com si ni tan sols valgués la pena de parlar-ne. Un somriure de polemistes satisfets es va fer inevitable en cada un de nosaltres. El Pare Noel, tan ponderat en les estampes, va donar un cop de puny damunt la taula:

- Vaja, prou! Estic acostumat que em rebin bé. A veure si hauré de demanar per favor que m'acceptin uns quants obsequis!

- Ací no hem demanat res ...

- Si fos cert, això constituiria una raó de més per a estimar una generositat tan espontània.

La mare va trobar, de sobte, que la qüestió presentava un caire nou.

"De totes maneres, si el senyor s'entesta a deixar alguna cosa i no hem de signar cap paper ... " Però la Isabel li va tallar la frase:

- Mamà! No podem prescindir dels sentiments, per uns quants regals.

El nostre visitant, les galtes del qual anaven perdent la vermellor de bonhomia per a adquirir un indescriptible matís d'irritació, va dedicar a la Isabel unes paraules que podien semblar impertinents. I fou aleshores que l'Eudald, el Jove esportiu de la família, el dels impulsos arrauxats i sense mesura, intervingué per primera vegada. Va agafar el Pare Noel per la roba i li digué, amenaçadorament:

- Si no fos per l'uniforme que porta!.. ..

Aquesta escena ens va fer estremir a tots. Perquè un pot tenir les creences que vulgui i arribar a cloure's dins els cercles més hermètics, però l'espectacle de la democràcia no ha desfilat d'una manera vana davant dels nostres ulls, i ens ha quedat un respecte íntim pels símbols i les representacions d'allò que creuen els altres. La situació, doncs, ens omplí de pena. La mare es va tapar la cara amb un tovalló, somicant, i es queixà que, entre tots, li donavem una nit de Nadal horrible.

- Senyora: pensi que jo també pateixo-- digué el Pare Noel.

I llavors, com si aquestes paraules seves condensessin una suposada crueltat nostra, adoptà un to patètic i ens dirigí un sermó.

Va parlar-nos de la significació resplendent del Nadal, dient que no es deixava portar per la vanitat si afirmava que ell constituïa una de les al·legories més simpàtiques de la diada. "Gairebé a tot el món, milions de nens esperen la visita del vellet revestit de santedat, i fins la gent d'una més primària educació em rep a mans besades." (Això darrer, naturalment, ho digué amb una marcada

reticència.)

- Supposem -proseguí- que jo m'hagi presentat per error, o bé, fins i tot, guiat per un afany de proselitisme. I què? La meua és una causa noble. Almenys se'm podia oferir seient. Si vostès mateixos, quan l'ocasió arriba, procuren deixar un plat amb aigua i rosegons de pa per als camells dels Reis, ¿no són mereixedor d'una més gran gentilesa,? .

Va ésser aclaparador. La mare agità una campaneta i ordenà a l'Agustina que servís moscatell i neules. L'Eudald, amb els ulls humits, va allargar una mà ampla, penedida, i digué, balbucejant, que d'ell, a les bones, se'n podia treure el que es volgués.

S'inicià llavors un breu intermedi de calma. Ens miràvem els uns als altres amb un somriure encantat, i una gran capacitat de perdó ens anava donant somnolència espiritual. L'Ernest, amb un aire perdut i a baixa veu, començà a cantar Quieta nit i tots vàrem perdre el desfici d'anar seguint el pas del temps.

Qui sap l'estona que hauria durat aquesta pau, Si no l'hagués interrompuda el nen:

- Com quedem, doncs? Que fem el salt als Reis? Heus ací, novament, el problema i la seva indefugible nuditat.

La Isabel va alçar-se d'una revolada i anava a dir alguna cosa amb un clar posat de violència, però el nostre visitant l'aturà amb un gest de les mans. De cop va captenir-se de la manera més elevada que li és generalment atribuïda i va dir:

- Ja me'n vaig. No cal que reprenguem el joc de les paraules dures. Seria inútil negar que la maduresa adquirida pels Drets de l'Home ha ocasionat un esmussament de la fantasia; ja no es poden fer miracles sense el permís explícit de l'interessat. La gent està tan feta malbé pels progressos de la ciència, que no admet mes d'un prodigi metafísic per any...

Ignoro en virtut de quina simpatia va captar el curs del meu pensament. El cas és que les seves darreres paraules foren per a mi; va donar-me un cop amical a l'esquena, mentre em deia:

- I vostè no s'hi amoïni. Cregui'm.

La mare, en un afuament de la seva hospitalitat, ordenà:

- Agustina: ajudi el senyor a carregar-se el sac.

El Pare Noel, així, va anar-se'n tal com havia vingut, omplint amb la seva silueta tot el marc de la porta.

Tot just començava a perdre's el seu trepig damunt la grava del jardí, que el nen es va posar a plorar a crits, dient que volia l'escopeta. La Isabel li va pegar, i reprenguérem després la placidesa nadalenca.

Font: Cròniques de la veritat oculta

Els nens voladors

Camí de l'escola, la Roser va trobar una velleta que plorava de gana i, sense pensar-s'hi gens, va donar-li l'esmorzar. Tot seguit, la vella es va convertir en una fada jove, plena de cercles lluminosos.

-Per la teva bona acció -digué la fada-, pots demanar el do que vulguis i te'l concediré.

La Roser no deia res, i això que s'havia quedat amb la boca oberta.

-Què et passa? -li preguntà la fada.

-No res. Estic sorpresa, perquè em pensava que tot això eren històries.

-Pst, no t'emboliquis, que ho salaràs! -mormolà l'aparició-. Au, demana i vés-te'n, que faràs tard a l'escola.

-Vull una bossa enorme plena de...

-Roser! En moments així s'ha de ser espiritual!

-Doncs que tingui una vareta màgica amb el poder de la seva.

La fada va renyar-la i li digué que l'ambició era una mala consellera. La Roser ja estava nerviosa i hagué de dominar l'impuls de dir que li fos tornat l'esmorzar i en paus; la fada es mirava contínuament un rellotge amb brillants que duia penjat al capdavall d'una fina cadena d'or.

-Que té pressa? -preguntà la nena.

-Tu en tens, descarada!

(Va estar a punt d'anar-se'n tot en orris i la Roser, per acabar d'una vegada, aprofità la primera idea que va passar-li pel cap):

-Doncs que tingui la facultat d'alçar amb la mirada qualsevol objecte o pes.

La fada va fer un gest de desaprovació amb els llavis, s'arronsà d'espatlles, va tocar la nena amb la vareta i s'esfumà, tota picada. La Roser va sentir com si la resseguís un corrent elèctric i, en veure que es tornava a trobar sola, respirà profundament.

-Renoï, quin descans! -proferí-. Aquesta senyora semblava boja.

Es recordà de l'hora de classe i començà a córrer. Entre gambada i gambada, pensava amb enyorament en l'esmorzar perdut. "I avui que tenia croquetes d'ahir -reflexionava- i que m'agraden tant i que qui sap si les haurà llançades!". El dubte li venia d'haver llegit en un llibre antic que les fades només menjaven campanetes de mar.

Ben bé de més a més, se li va acudir de provar el poder que li havien donat. Hi havia una gran pedra blanca a la vora del camí: va mirar-la, alçà els ulls i la pedra va elevar-se, com si flotés en l'aire. "Ostres!", exclamà la Roser, que de vegades no es controlava prou. Després, abaixà la mirada i la pedra va caure i va esclafar una marieta que feia la primavera com bonament podia. A la Roser li va saber molt de greu per l'insecte, però el mal era d'impossible reparació.

A l'escola, la nena es va divertir més que mai. Feia volar les carteres i els pupitres i va passejar la Sílvia (una alumna poc amiga seva) per tot el sostre de l'aula. La Sílvia, amb els ulls esbatanats, s'arrapava a la cadira que li feia d'artifici aeri i, a desgrat de tot, era feliç. Finalment, la Roser es va atrevir a aixecar la tarima de la senyoreta i aquesta, que observava les coses amb una actitud analítica, picà de mans i digué:

-Prou! Qui ho fa, tot això?

-Sóc jo, senyoreta -respongué la Roser, que era molt lleial-. He donat l'esmorzar a una vella, la vella s'ha tornat una fada i la fada m'ha concedit aquesta gràcia.

-És fantàstic! -cridà la senyoreta-. Ja ho saben a casa teva?

-No.

-Se'ls ha de dir de seguida!

La senyoreta disposà que la substituís una ajudanta i s'endugué la Roser, estirant-la pel braç.

-Ho explicaré jo, eh?-va proposar la senyoreta, quan ja eren a punt d'arribar.

-Quan sé una novetat que és meva, m'agrada explicar-la jo -replicà la Roser, aplomada i greu.

"Insolent!", va cridar la professora. Sentí com si l'agafessin pels turmells per a allunyar-la de terra i tornà precipitadament al to pedagògic:

-Deixa-m'ho dir a mi. Quan vols ets molt maca, oi? Ja veuràs com ho explico divinament...

A casa, la mare era a la cuina i l'avi arreglava la gàbia del canari. Van escoltar tots dos, una mica de mala gana, el fogós relat de la senyoreta i l'avi, en sentir parlar de fades, digué:

-Ja tornen a rondar per aquí aquestes insensates?

La mare comentà que la Roser sempre els sortia amb ciris trencats. Tanta falta que els feia un milió i mig de pessetes i acudir-se-li aquella monada d'aixecar pesos amb els ulls. "Com si s'hagués criat en una família de camèlies!" afegí, mentre s'eixugava les mans amb el davantal.

Entre una cosa i l'altra havien arribat a migdia i el pare de la Roser es presentà a dinar. Sempre venia cansat de l'oficina i es queixava del fred o de la calor, segons la temporada. Parlant tots alhora van explicar-li atropelladament l'aventura de la nena i el pare, és clar, no ho acabava d'entendre.

-Per què no la proven? -preguntà la professora, que tenia ganes de lluir-se amb els mèrits de la seva alumna.

I aprofitant un moment d'estupor general, ordenà:

-Roser, alça el bufet!

La nena va contemplar desmenjadament el moble i aquest s'elevà vacil·lant, per la poca convicció de la mirada. Es van trencar les copes d'una licorera i es va sentir soroll de pisa esmicolada.

La mare estireganyà la Roser i el pare va rescatar-la. El senyor Gombau -perquè aquest era el nom de la família- es tenia a si mateix per un home amb una gran visió dels negocis, però sense la sort dels altres. "El dia que se'm presenti una oportunitat ja ho veureu!", deia sempre.

I vet aquí que allò va semblar-li la crida de la fortuna. Es va voler assegurar de les condicions de la seva filla i la nena va haver de passejar la nevera per tot el pis, mantenint-la a dos pams del mosaic.

A taula, el pare es va passar tota l'estona apuntant coses en un full de paper i la senyoreta (l'havien convidada a dinar) trobà que era un mal educat.

-Ja ho tinc! -cridà el cap de casa sobtadament- Se'n dirà "Grua Màgica Gombau".

I somiós, prosseguí:

-A sota, com a subtítol, hi posarem "Casa especialitzada en el trasllat de pianos i caixes fortes". La instal·lació no valdrà res, només necessitarem un telèfon i un vestit adequat per a la Roser. Potser haurà de ser un vestit de color blau, una mica com de mecànic, amb una "G" gran i blanca brodada a l'esquena. Qui sap si també hi farem brodar el número de telèfon...

La senyoreta es va sentir molt contrariada, perquè tenia pensat dedicar la Roser a la televisió i ella seria la presentadora. Ja li havia fet mentalment un vestit de gasa rosada, amb farbalans. Tanmateix, el pare destruï aquest diorama amb unes paraules plenes de sentit:

-A la televisió fan trucs d'aquesta mena sempre que volen. La gent ens prendria per una colla de lirons. Hem de ser pràctics, senyoreta!

"Pràctics, pràctics!", rondinà l'avi. "Jo hi toco més que tots vosaltres. Jo faria una llista amb els noms d'uns quants dropos que sé i els aniria a veure d'un a un. Els aixecaria fins a trenta metres de terra i, de cop, tancaria els ulls. Pataplaf! Una feina neta, que em vindrien a contractar de l'estranger i tot..."

-Sembla mentida que diguin coses com aquesta davant de la criatura -es queixà la senyoreta.

La Roser es va sufocar, perquè l'atreia més la idea de l'avi que la del pare. No perquè volgués mal a ningú, sinó per veure quina cara hi farien els dropos.

El senyor Gombau pensant-se que disminuïria la tensió, va preguntar a la seva muller: -I tu? Què hi dius?

-Jo dic -va respondre la senyora- que des de demà al matí la Roser i jo anirem cada dia a veure si trobem la vella. I tant de bo que encara tingui gana!

Estava obsessionada pel milió i mig de pessetes i tenia ressentiment contra la seva filla, pel "gran tros a l'olla" que podien tirar del do que havia demanat.

La professora no cessava de burxar, invocant els drets de l'esperit i fent crides a la llibertat de la nena. "Perquè, a veure...", deia, "què t'agradaria a tu?"

A la Roser se li acudien moltes coses agradables, però estava desenganyada de la gent gran i despistava. La senyoreta tenia l'abrandament dels peoners i ja no podia aturar-se:

-Au, digues... Apa, explica't... No et quedis així... No siguis fleuma!

Acorralada, la Roser expressà en veu alta el primer que se li va ocórrer. "M'agradaria fer volar nens."

-Oh, que bonic! -comentà la senyoreta, picant de mans.

I el pare, que estava ben decidit a mostrar-se utilitari, es tocà el front, va meditar breument i digué:

-Si, és un missatge directe, fàcil d'interpretar. Una atracció... Contractarem un espai en un parc d'atraccions.

Com que realment tenia iniciatives, va llogar l'espai, va fer construir uns vehicles de fusta i, amb l'ajut d'un faller valencià, va donar-los formes d'animals. Ja se sap: un elefant, un cigne, un cérvol, un

ruquet... Els nens hi pujaven i la Roser, asseguda en un tron de guix daurat, els feia volar amb la mirada. Una volta, tres pessetes; dues voltes, cinc pessetes.

La Roser s'havia de posar cada dia un vestit llarg d'organdí i una diadema plena de lluent, de manera que es pot dir que no era feliç.

Però tenia molt de temps per a pensar. I meditant, meditant mentre feia volar nens, se li va ocórrer una cosa que podia ser la solució: cada vegada que veia passar una senyora vella, l'aixecava uns quants pams de terra i la deixava una estona enlaire. Les senyores agitaven desesperadament els braços i ni tan sols podien cridar; perquè de tan esverades se'ls prenia la veu. Quan veia que no passava res, la Roser les tornava suaument a terra i les ancianes fugien. Era un pla basat en la paciència, qüestió d'esperar.

I els fets van premiar la confiança, ja que un dijous a la tarda una de les senyores velles, així que l'alçaren, va transformar-se en la fada d'abans. Molt enutjada, assenyalà la Roser amb la vareta i digué:

-Per la teva dolenteria, et trec el poder que t'havia donat. Des d'ara, tornes a ser una nena com les altres...

-Gràcies a Déu! -exclamà la Roser, tot arrencant-se la diadema d'una revolada.

Baixà del tron de guix i va donar uns quants cops amistosos a l'esquena d'un noi contrariat perquè l'elefant ja no s'engegava. Va passar per la taquilla i veié el pare, assegut davant de la caixa registradora.

-Pare -li digué-: em sap greu haver-te de dir que torno a ser com abans i que s'han acabat els nens voladors. Però estic contenta, perquè ja en tenia prou.

És curiós constatar com pares i fills s'arriben al cor sense que calguin grans discursos. El senyor Gombau s'adonà de cop i volta que sentia nostàlgia per l'antiga normalitat.

-Uf! -va respondre-. Jo també n'estava tip.

Va agafar la seva filla de bracet i se'n van anar tots dos cap a casa, pensant com ho dirien a la mare.

La Roser tenia un dubte. Va aturar-se i preguntà:

-Oi que les fades són neurastèniques?

El pare, conciliador, respongué:

-Hi ha de tot. Potser van mal aconsellades... Però procura que no et sentin.

Recelós, va mirar de reüll una dama distingida que, amb posat de no tocar-hi, convertia en granota un príncep que passava per allí.

Font: «Els nens voladors». Col·lecció Contes esbojarrats, núm. 7

El núvol guilla

En el transcurs d'una estada a Olot que recordaré sempre, vaig tenir ocasió de visitar uns quants centres d'ensenyament i de conversar amb nens i nenes de diverses edats. Fou una aventura estimulante, engrescadora.

Els alumnes del Cicle Mitjà de l'Escola Pública «Volcà Bisaroca» m'havien preparat un qüestionari i, barrejant-ho amb altres temes, em van demanar que els escrivís un conte que portés el títol de «El núvol guilla». Era un encàrrec difícil, un veritable desafiament a les meves possibilitats, perquè el títol sol ésser el resultat final d'una narració, i no pas al revés. D'altra banda, el títol proposat és de pronòstic. Què volien dir? Es referien a la guineu o al verb guillar? Ho van deixar a les meves mans i em vaig decidir pel verb. És segur que la Fontaine hauria triat la guilla, però ell en sabia molt més que no pas jo. Quina diferència! A mi només m'ha sortit aquest conte. Espero que els nens i nenes de l'Escola «Volcà Bisaroca», d'edats compreses entre els vuit, els nou i els deu anys, m'apreciaran la bona voluntat.

El primer contacte que va tenir la Glòria amb el món de la màgia fou a través de la gavardina de l'oncle Daniel. Això cal explicar-ho, per tal d'evitar que ens perdem en una mar de conceptes i de paraules.

La Glòria es trobava en una d'aquelles edats de tant compromís. Tenia cinc anys i la seva intel·ligència treballava a ple rendiment, però li faltaven les referències necessàries per treure l'entrellat de les coses que sentia dir als grans en relació a com les veia ella, per tal d'orientar-se. Els seus pares havien llogat una caseta per passar-hi els ponts i les vacances, però es veu que s'havia convertit en una maledicció dels caps de setmana. Els grans conversaven sovint com si la Glòria no hi fos, però la veritat és que hi era i s'ho apuntava tot. D'aquests exercicis d'observació callada, la nena n'havia deduït que, tan bon punt s'acostava el dissabte, els pares començaven a discutir sobre si anirien o no anirien a la caseta. I sempre acabaven anant-hi, tot l'any, rondinant el pare per les molèsties dels cotxes i de les caravanes, i la mare queixant-se de la feina doble que tenia els dies aparentment festius. La qüestió de la feina doble de la mare (segons deduccions de la Glòria) consistia en dos punts fonamentals: el primer era que a la caseta no hi havia elements per comboiar la família a l'hora dels menjars i dels dormir, i el segon era que solien tenir visites, per acabar de reblar-ho.

Un dels hostes espontanis més constants era l'oncle Daniel, i d'aquí vingué el misteri de la gavardina. Com que anaven a la caseta sense fer esment del canvi de les estacions, hi havien aguantat freds i calors, xàfecs forts i, en una ocasió, una calamarsada que va deixar el paisatge com si hagués nevat. En un d'aquests moments de transició del temps, després de dos dies de fred, es va encetar un dissabte de calor, i l'oncle Daniel es presentà quan ja paraven taula per dinar. (La mare en deia «el do de l'oportunitat.») L'oncle arribà somrient, expandint una simpatia que no se sabia ben bé si era natural o treballada.

Mentre es treia la gavardina, l'oncle Daniel digué: -Aquesta gavardina és màgica. Si surto de casa i me la poso perquè fa fred, gira el temps i és segur que m'ofegaré de calor. I si no me l'emporto perquè sento xafogor, és segur que em pelaré de fred. Jo ja hi especulo i avui m'he dit: «Té, com que fresqueja, me la posaré, i així tindrem bon dia!»

La Glòria es va quedar intrigada. Aprofità un instant que li semblava favorable i va preguntar a la mare: —Què vol dir «màgica»?

Però el moment no era pas propici, perquè la mare acabava d'abocar unes setrilleres.

-Ai, mira! -respongué amb ganes d'enllestir-. Vol dir una cosa estranya, que no acostuma de fer el que fa tothom.

—Com la gavardina de l'oncle Daniel?

-Com tot ell! Au, vés-te'n a jugar a fora, que ara no estic de filis. Ja en parlarem després...

La Glòria se'n va anar a fora. «A fora» era el resultat d'un acord de la família per designar l'aire lliure que circumdava la casa. Com que no hauria estat exacte parlar de jardí, d'hort, de bosc o de descampat, ja que era una mica de tot però no prou de res, quedava ideal per a escampar la boira, un encàrrec que els pares de la Glòria li feien sovint.

En aquest indret indefinit, espaiós, sense fites o tanques limitadores, la Glòria hi feia troballes sensacionals sobre la fauna i la flora. Bé: de límits en tenia, al nord, al sud, a l'est i a l'oest, però eren invisibles i només els coneixia per la veu de la mare (gairebé sempre a través d'una finestra), perquè de tant en tant cridava: «Glòria, torna, no t'allunyis més!»

Fou des d'allí que la Glòria va fer la descoberta del núvol màgic. Com que era estrany i el fet s'esdevingué poc després del cas de la gavardina de l'oncle Daniel, la Glòria no dubtà gens en batejar-lo. No feia el que solen fer els altres núvols i, per tant, era un núvol màgic.

Va ocórrer en un dia clar i en tota la immensitat blava tan sols hi havia aquella mostra d'una manifestació meteorològica sense pretensions. Des de bon matí, se'l veia estacionat al lloc on era, quiet, més aviat grisenc, sense canviar de forma, com si volgués passar desapercebut a causa d'una modèstia natural. La Glòria se'n va adonar poc després de la sortida del sol i no el va deixar de petja durant tot el dia, perquè ja li constava que els núvols no es comportaven d'aquella manera. Havia dedicat moltes estones a contemplar el cel —els pares es pensaven que badava— i en tenia fetes les seves deduccions.

A mig matí, no es va poder aguantar més i digué a la seva mare:

-Allí dalt hi ha un núvol màgic que no es mou.

-Ah, sí? Que maco, oi?

I no s'hi va amoïnar gens, ni tan sols no es va prendre la molèstia de treure el cap per la finestra per tal de verificar el fenomen.

La Glòria trobava que el núvol era simpàtic. El veia incomprès, com ella, i s'hi va fer amiga. A estones l'hi adreçava la paraula, sense esperar resposta, perquè hi ha sentiments que es poden lligar sense necessitat d'establir diàleg. Cap a migdia, va emprendre el seu pare (que jugava a dames amb l'oncle Daniel), i li digué:

-A fora hi ha un núvol que no es belluga...

-Deixa'l estar, que ja se n'anirà quan vulgui -respongué el pare, sense alçar els ulls de l'escaquer.

Però ell mateix devia penedir-se de la seva brusquedat, perquè tot seguit afegí:

-O no. És millor que el vigilis i, així que es bellugui, avisa'm de seguida. Au, surt i no el perdis de vista...

No es va fer pregar, perquè ja en tenia ganes. S'estimava el núvol, i la idea que se n'anés la feia patir. El sentia com a company d'uns possibles jocs que encara no sabia com anirien, però estava segura que trobarien la manera. A condició, és clar, que el núvol no se n'anés, una perspectiva que li feia bategar el cor de pressa.

A mitjà tarda, l'oncle Daniel, que era un apassionat de la fotografia, va voler retratar el pi jovençà que es dreçava davant mateix de la casa. Ja feia temps que ho duia de cap, no es cansava de repetir-ho, i digué que, per fi, havia arribat el moment. Va col·locar el trípod a un parell de metres de la pèrgola que amorosia l'entrada i es lliurà a una mímica de molta aparença. Era teatral de mena i

quan en tenia ocasió s'esplaiava. Feia pantalla amb les mans, variant uns enquadraments imaginaris, i aclucava els ulls com si volgués centrar una escena de gran precisió. De cop i volta, digué:

-Coi, aquesta misèria de núvol m'enreda. S'ha plantat com un estaquirot damunt la copa del pi i en trenca la silueta, el fa quedar com si portés un monyo grotesc.

«Espera't, ja se n'anirà», va comentar-li el pare.

I aleshores la Glòria es va creure obligada a intervenir-hi, més que res per reforçar-se l'esperança:

—Potser no. Potser es quedarà a viure aquí.

La mare, que ja estava nerviosa per un seguit de motius, va agafar la Glòria pel braç i se l'endugué a part.

—Mira —va dir-li—: no vull sentir més bestieses sobre aquest núvol. Els núvols no es queden, ni viuen, ni res. Ho entens?

—Aquest és diferent. S'ha estat quiet tot el dia, sense canviar de forma. A més, segons com te'l miris, s'assembla a la cara de l'àvia Elvira.

L'àvia Elvira era un dels grans amors de la Glòria i només li faltava això per a idolatrar el núvol.

«Oh, oh!» va exclamar la mare, posant-se les mans al cap, com si ja en tingués de sobres. Es pot dir amb tota propietat que va abandonar el tema de sobtada i plantà la Glòria, que es va quedar sola amb les seves cogitacions.

L'episodi de la fotografia del pi va omplir, encara, una bona tongada de la tarda. L'oncle Daniel despotricava contra l'entossudiment del núvol i afirmava que ell no es rendia així com així.

—Tinc uns quants filtres que l'esborraran del mapa! -deia.

Va dedicar una estona a posar i a treure vidres de colors davant l'objectiu i, cada vegada que disparava la màquina, remugava: «Té i té! Apa! A veure si te'n surts, d'aquesta!» En una ocasió, va amenaçar el núvol amb el puny clos i somrigué sarcàsticament, com si ja hagués guanyat la partida.

De cop i volta, l'oncle Daniel va dir que tenia set, va plegar l'equip amb quatre esgarrapades i tots es van desinteressar del problema. S'havia girat una mica d'aire i els vingueren ganes d'entrar a casa.

A la Glòria no. Gairebé es podria dir que se la van descuidar a fora. Estava embadalida constatant que sí, que era cert que el núvol tenia una retirada amb l'àvia Elvira.

La mare va servir unes begudes als homes i després es desplomà —més que no pas asseure's— en una cadira.

-Estic rendida -digué-. Ja voldria tornar als dies de cada dia.

Van encetar una conversa desmanegada, picotejant qüestions d'ací d'allà, sense que cap d'elles els acabés d'apassionar. Però passaven el temps, que és del que es tractava, fins que, a la sortida d'un d'aquests silencis que adornen les interlocucions, la mare es va alçar d'una revolada i gairebé crida:

-I la nena? On és la nena?

—A fora... -digué el pare—. On vols que sigui?

La mare va treure el cap per la finestra i ordenà a la Glòria que entrés immediatament, perquè si no es constiparia.

La nena va entrar a poc a poc, compungida, com si n'hi passés una de molt grossa. Somicava, i digué:

—Mare, el núvol guilla...

—I ara! D'on l'has tret, aquesta paraula? A casa no la diu ningú.

—La fa servir un nen de la meva escola. Es diu Roger i me l'estimo molt.

Tot seguit, a la seva manera, la Glòria va afegir que la cosa trista era que el núvol havia desaparegut.

A la mare va venir-li una onada de tendresa. Va agafar la Glòria a coll i li digué:

-No, dona! Se'n deu haver anat a dormir. Els núvols no desapareixen mai. Després d'aquest, en vindran d'altres...

—Però a mi m'agradava aquest.

La mare, que en aquells moments hauria fet moneda falsa per aconhortar la Glòria, tingué una idea lluminosa:

-Oï que si acluques els ulls encara el veus?

-Sí.

-Doncs tu has aconseguit de retratar-lo, i en canvi l'oncle Daniel no ha pogut. Mentre el recordis, el tindràs sempre amb tu.

A la nena va semblar-li estrany, màgic, d'acord amb el concepte que s'havia format d'aquestes dues paraules nouvingudes, que pràcticament acabava d'estrenar. Això la va distreure de la pena, i es va passar una bona estona obrint i tancant els ulls, per comprovar la veracitat del prodigi. I sí, funcionava, el núvol acudia a cada cita de les fosques.

—No facis més ganyotes, que et tornaràs lletja —va renyar-la la mare.

Però no s'hi va pas tornar. Al contrari. La Glòria es va fer gran i sempre, sempre, fins i tot quan ja fou una senyora casada i amb fills, en recordar l'àvia Elvira (que ja era morta) veia talment el núvol. I al revés: quan evocava el núvol, apareixia darrera les seves parpelles closes, el perfil de l'àvia Elvira, o sigui que els anys van confirmar que el núvol era realment màgic i que la Glòria l'havia retratat sense aparells.

Font: «De teves a meves»

Vorejant la riera

En Jordà era un noi de sisè de Bàsica, i un any va passar les vacances d'estiu a Beget, amb els seus pares. Fou una experiència que no oblidaria mai, perquè va succeir-n'hi una de molt grossa.

Era reflexiu i aplicat. Un professor li havia encarregat que procurés herboritzar i, de passada, que observés el comportament dels insectes. Li agradava de caminar, i un dia va sortir del poble vorejant la riera de Salarsa per un sender estret. «No et perdessis pas!», li havia dit la seva mare, més que res per complir i proud, perquè en Jordà, era molt entenimentat i la família hi confiava.

Feia un temps esplèndid i semblava que tota cosa visqués al bat d'un sol generós que no abusava de la seva força: filtrava els raigs a través de les fulles dels arbres i servia d'estímul a olors i a boniors variades. Un bronziment suau amorosia l'esperit i en Jordà se sentia bé, respirava de gust i a fons, amb el convenciment que feia salut.

De cop, en tombar un recolze de la vereda, descobrí davant seu un home que seguia la mateixa via. El veia d'esquena i va cridar-li l'atenció per dos detalls curiosos: anava vestit d'una manera diferent a la dels estiuejants de Beget i a en Jordà se li va acudir que semblava un senyor d'aquells de les sèries de la televisió anglesa. Però el més notable era que l'acompanyava un gos petitíssim que, tanmateix, no era un cadell ni un exemplar de raça diminuta. Era, exactament, un dobermann en miniatura i es comportava com un gos adult i dels grossos. El senyor caminava a poc a poc i en Jordà, instintivament, va accelerar el pas per veure el fenomen de prop.

-Hola! -va dir-li el senyor quan en Jordà va atrapar-lo.

-Bon dia tingui -correspongué el noi polidament.

Van prosseguir junts, sense haver-ho acordat de paraula. «Estiueges a Beget?», va preguntar l'amo del gos. I en Jordà va respondre-li que sí, mentre s'apartava una mica del gos, que li ensumava les cames.

—No tinguis por, que no et farà res.

«Poca cosa podria fer-me», va pensar en Jordà. «Amb una puntada l'engegaria a les altures».

Com si hagués endevinat el seu pensament, el senyor afegí:

-Però no facis judicis precipitats. Has de tenir present que és un gos amb trampa.

I com si aquestes paraules tinguessin molta gràcia, el senyor va riure a rialla plena. Es va aturar i tot, perquè es veiés ben bé que reia.

Continuaren camí. Metres enllà, el noi va preguntar:

—Vostè no viu al poble, oi? No el tinc vist...

-No. Ara, quan passem el pròxim revolt, t'ensenyaré casa meva.

I passaren el revolt, que era d'aquells que tenen bona vista. El senyor es va treure la pipa de la boca i, amb el broquet, assenyala un punt entre el boscam.

—Veus? És allà dalt.

En Jordà només va veure una barraca tronada, un casalot de pastor fet amb pedres collides de terra i teulada d'herbes. No podia ésser, perquè vist a tocar, el senyor aquell encara es veia més elegant que vist de lluny. Duia una roba bona, un bastó de preu, un barret d'estiu de molt vestir i unes sabates excel·lents.

-No la veig -confessà el noi, que buscava una construcció de més cos.

-Sí, home, sí que la veus! Però et passa com amb el gos. Fas judicis precipitats. Vine, que te l'ensenyaré.

El gos va fer allò que fan els gossos quan s'acosten a casa seva. Començà a saltar i emprengué una carrera sobtada, es va avançar i es plantà a la porta de la barraca, esbufegant i amb la llengua a fora. Amb prou feines s'afigurava, mig tapat per l'herbei.

Pujaren per un senderol i, en arribar a la cabana, el senyor es va treure un clauer de la butxaca (a en Jordà va semblar-li que era d'or), i obrí.

—Passa, no facis compliments.

I provà d'entrar, però va quedar-se palplantat a la llinda, obrint uns ulls com unes taronges, perquè li acabava d'ocórrer aquella cosa grossa que hem esmentat al principi. De dins, un cop travessada la porta, la barraca es convertia en un palau enorme. Així com el senyor havia evocat a en Jordà un personatge de sèrie anglesa, l'interior aquell li va fer pensar en les sumptuoses residències d'una sèrie americana, sobretot de les que s'ocupen dels rics hisendats del sud abans de la guerra de Secessió. El gos, així que es va ficar a dins, va créixer com una exhalació i es convertí en un dobermann de mida natural. Es veu que en Jordà li havia caigut bé i va fer-li allò tan empipador que fan els gossos corpulents per expressar afecte. Es va alçar amb les potes del darrera i plantificà les del davant al pit del noi, que de no ésser que el senyor va entomar-lo s'hauria clavat una bona esquenada.

—Au, fuig d'aquí! —va manar l'amo al gos.

I adreçant-se a en Jordà va disculpar-se per l'efusivitat de l'animal, tot afirmant que no ho havia fet de mala fe.

Després, l'amfitrió va ensenyar la finca al seu hoste. Era realment magnífica, amb terres de marbre, columnates, tapissos, llums de cristall de Bohèmia i tota la resta. En Jordà no se'n sabia venir.

—I la barraca on ha quedat? -preguntà.

-Al lloc de sempre, és la part de fora...

-Vol dir?

—I tant! Vine, que t'ho ensenyaré.

Travessaren estances, sales i salons luxosos, i van sortir per la part oposada. Sí, sí, era ben cert. La part de fora era la barraca, petita, miserable i plena de forats per tot arreu. Hi donaren tota la volta - qüestió de quatre passes- i tornaren a entrar per la part davantera, ficant-se novament al palau meravellós.

—Doncs, miri, el felicito -digué en Jordà ple d'amiració-. Jo no hi entenc, però trobo que això té molt de mèrit. I afegí tot seguit:

—Perdoni'm la pregunta, però vostè deu ésser un bruixot, oi?

—No. Sóc un mag, que és com si diguéssim la branca bondadosa de la professió. —Ah, vet aquí!

El senyor va agafar afectuosament en Jordà per l'espatlla i el convidà a prendre xocolata. Els va servir una governanta madura, però ben conservada.

-I viuen aquí vostès dos sols? —volgué saber el noi.

-Sí.

-I com és possible que ho tinguin tot tan net, polit i brillant amb tan poc servei?

—Home! Ja t'hauries d'haver adonat que en aquesta casa moltes coses es fan de miracle.

-Sí, és clar...

Ja hem dit que en Jordà era reflexiu de mena i li agradava d'indagar.

—I se'n poden treure conseqüències, de tot plegat? Té alguna significació pràctica? —volgué saber. El mag va meditar un instant.

-Mira, m'agafes de sorpresa. La veritat és que no ho he fet deliberadament. M'agrada l'ofici i em deixo portar per l'amor a la feina, sense cap intenció determinada. Però de conseqüències se'n poden treure sempre, de tot. Si et serveix (i jo crec que sí que et pot servir) procura tenir present que molt sovint les coses i les persones són més importants¹ de dins que de fora. I ara vés-te'n, perquè els teus pares deuen passar ànsia.

Des de la porta de la barraca (l'exterior continuava essent una barraca), i mentre s'acomiadava, en Jordà va girar-se i digué:

-Suposo que això deu ésser un secret dels grossos i que val més que m'ho calli, oi?

—No, home, no! Ho pots explicar a tothom amb tota confiança, perquè ningú no et creurà.

I es van fer adéu amb les mans. El dobermann, que havia sortit a fora i tornava a ésser minúscul, va fer uns lladrucs que semblaven miols.

Font: «De teves a meves»

Que consti

La tia Magdalena -Lena per als íntims- és una mica pesada i, amb els anys, la tendència se li ha accentuat fins a donar-li entrada a la categoria de llauna solemne. És monotemàtica, monocorda, reiterativa, obsessa de si mateixa i contadora constant de tot el que li passa «només a ella». Li agrada molt de parlar i no gens d'escoltar, fins al punt que tothom la defuig, però ella no deixa anar fàcilment la seva presa.

-M'has de venir a veure de seguida -em va dir fa poc per telèfon.

Era una ordre, i vaig cuinar-hi. La carrera s'escaigué un divendres, a dos quarts de cinc de la tarda, i vaig trobar-la asseguda en el balancí d'allò que ella en diu la seva sala. La tia Lena té un sistema molt corrent entre els monòtons, els avorrits i els enfastididors sistemàtics: després d'una breu salutació protocolària, més aviat apressada, ataca de front amb el tema que vol imposar a la conversa. Però aquell dia vaig topar amb un fet insòlit que m'obligà a atallar-la amb una exclamació que em sortí del fons de l'ànima:

—I ara! Què és, això?

Aquí, en aquesta relació puntual de la història, és imprescindible fer un salt enrera, un retrocés en el temps. La tia Lena tenia una gata d'Angora que era el gran amor de la seva vida. Que l'oncle Felip, ja difunt, em perdoni! De tota manera, la seva memòria no en sofreix, perquè estic segur que ell n'era conscient i que havia cedit de gust a favor de la gata (com si es tragués un pes del damunt) la quantitat d'afecte que, segons la llei i els bons costums, tenia dret a esperar de la seva dona. La gata, que per cert es deia Nila -mai no he sabut per què, ni ganes- es convertí en l'eix de la casa i la tia Lena l'estimava apassionadament. Quan l'animal es va morir (dos anys després de l'òbit de l'oncle Felip), la tia Lena no pogué dissimular, ni tan sols s'esforçà a intentar-ho, que la desaparició de la Nila l'havia afectada més que no pas la del seu marit. Es va quedar desolada, desfeta, semblava que no se'n refaria mai més. Però tingué la idea -era inevitable— de fer-la embalsamar i no es cansava de dir a tothom que havia quedat molt bé, que semblava que parlés i que de fet hi parlava, com abans, la qual cosa era un gran consol per a ella. Col·locà la peça damunt el piano, i com que anava muntada sobre una peanya de caoba, en conjunt feia efecte. D'acord amb la meua opinió personal, mal efecte, però el capítol dels gustos és tan complex que no val la pena de fer-ne motiu de controvèrsia.

Bé, la qüestió de la mirada retrospectiva acaba aquí, i tornem al moment en el qual jo vaig exclamar: «I ara! Què és, això?». La meua estupefacció era justificada, perquè la tia Lena, asseguda en el seu balancí tal com he dit abans, tenia a la falda una gata d'Angora, viva, exactament igual a la Nila.

-Oh! Ja te n'has comprada una altra! -vaig afegir.

—No, no... És la Nila. Que no ho veus, badoc?

Mentre ho deia, va assenyalar el piano, on hi havia la peanya de caoba buida. A més, em deixava poca escletxa per a un dubte raonable, perquè la Nila renovada em va rebre com la d'abans: rebufà i m'ensenyà els ullals. No ens podíem veure, ens teníem una antipatia mútua que havia renunciat des del principi als requisits del tracte social.

Em vaig desplomar en una butaca, aclaparat, tot dient que allò era un prodigi i demanant per favor a la tia Lena que m'expliqués com havia anat.

-Jo diria que és una estafada -em respongué-, i per això t'he cridat. Tu coneixes a la senyora Felixa?

-Em sembla que és la seva veïna de replà...

-Sí. Doncs resulta que un dia va parlar-me d'un desembalsamador fabulós que s'havia instal·lat a Barcelona, després d'una colla d'anys d'estudis a l'estranger. La senyora Feliça, per recomanació d'una amiga, va portar-li el seu canari, embalsamat de feia temps. Li va deixar com nou, fins i tot va haver de posar-li més canyes a la gàbia, perquè no para de saltar. I es passa tot el dia cantant. Si traguessis el cap pel celobert el sentiries, però no cal, perquè ja t'ho dic jo...

(La tia Lena era així.)

—A més —continuà— jo no t'hauria fet venir amb urgència perquè escoltessis el canari de la veïna. Es tracta de la Nila. Ja et pots imaginar que tan bon punt vaig saber la novetat, em va faltar temps per portar la Nila al desembalsamador. D'entrada, ja no em va fer bona impressió, em sembla un pesseter com una casa. Començà rondinant i em digué que quan li duïen un gat es voldria fondre, perquè és l'animal més difícil, sobretot els d'Angora. «Doncs miri, no en tinc d'altre», vaig respondre-li, una mica picada. Aleshores, encara va tenir la barra botiguera d'amonestar-me a mi pel treball que havia realitzat el disseccador de la Nila, que segons ell devia ésser un potiner i apa, després, a l'hora de tornar a muntar la bèstia, l'hi queia al damunt la graponeria dels altres. Total, em va demanar vint-mil pessetes per l'encàrrec. Em vaig quedar de pedra, però ja em coneixes: jo, per la Nila, tot... «Quedarà bé?». Ell em va respondre que tenia per costum posar-hi els cinc sentits. «Doncs faci-me-la». Les condicions foren que havia de pagar deu-mil pessetes d'acompte i la resta quan recollís la gata. D'acord amb el tracte, vaig tornar-hi al cap de vuit dies i afigura't que, tot just en entrar, em veig la Nila dins un cistell, damunt una taula. Com si m'esperés, pobreta. Miolà i va remenar la cua. Jo, que de vegades sóc una burra, no sabia pas què em passava. Sense revisar la feina, plorant d'emoció, vaig agafar la Nila a coll, amb un braç, mentre amb la mà de l'altre butxaquejava en recerca de les deu-mil pessetes restants. Les vaig deixar al taulell, gairebé sense comptar-les. Me'n vaig anar remugant les gràcies, i això no s'ha de fer mai sense tenir la seguretat que la reconeixença és merescuda. Si ho hagués tingut en compte, ara no em trobaria com em trobo...

En aquestes altures del relat de la tia Lena, jo tenia la mandíbula inferior mig despenjada, els ulls esbatanats i un color de cara tirant a pàl·lid. D'això darrer no en puc estar segur, però alguna cosa hi devia haver, perquè la tia Lena es va interrompre de sobte i em preguntà:

-Què et passa? Què tens?

-És que tot plegat és fantàstic, una troballa sensacional que revolucionarà la ciència! S'ha de comunicar de seguida a les acadèmies corresponents!

-A qui s'ha de comunicar és a la policia i que tanquin aquest desaprensiu. Mira com me l'ha deixada...

La tia Lena agafà la Nila i la diposità suaument a terra. «Camina», va manar-li amb manyaguesa. La Nila va fer un parell de voltes per l'habitació, de la manera desmenjada pròpia dels gats d'Angora. Coixejava, com si arrossegues una mica les potes del darrera. «I no és això sol», digué la meva parenta. «Li ha caigut pèl i té clapes a la pell...»

—Són detalls sense importància si els comparem amb el portent del conjunt -em vaig atrevir a replicar-li.

-No em surtis amb estirabots, que no estic de filis —em digué la tia Lena-. Ets l'home de la família i vull que vagis a veure el desembalsamador amb un ultimàtum: o em deixa la Nila tal com estava o em torna els diners. Sense excuses! Si s'hi nega, t'exigeixo que li trenquis la cara!

Jo ho considerava des d'un punt de vista molt diferent i vaig caure en la ingenuïtat de refiar-me d'allò que en diem mà esquerra, com si pogués ignorar amb qui me les havia.

-Sap què? —vaig dir-li-. Doni'm l'adreça i deixi-ho per mi. Ja veurà com ho resolc de manera que vostè i la Nila quedaran contentes.

—No. No m'enredaràs pas, que ja et conec. No et donaré l'adreça si no em jures damunt cosa sagrada (ja veurem què es pot trobar que t'obligui de veres) que faràs exactament el que et dic. I no cal que t'amoïnis per l'adreça, que no te la donarà la senyora Feliça ni ningú. Es tracta d'una empresa més que privada, gairebé secreta, un cercle molt tancat. Tu mateix...

I tenia raó, no ho he aconseguit. El mal és que abans d'ahir em va telefonar el metge de la família i em digué que la tia Lena té una fluxió de pit i que a causa de la seva edat avançada no ens pot donar cap garantia.

M'he quedat amb una angúnia terrible, perquè jo no estic disposat a jurar en fals i, en canvi, no em deixa viure la temença que aquesta dona se'ns en vagi sense donar-me dades fermes que podrien servir de base per a una informació de premsa interessantíssima.

Font: «De teves a meves»

Reunió d'alt nivell

Vet aquí que una vegada, un dels reis mags (em sembla que era el rei Gaspar, però no n'estic segur), es va reunir amb els seus col·legues i els va dir:

-Sostenim una competència amb el Pare Noel que no és bona per a ningú. Al capdavant, les bones intencions són idèntiques, l'esperit ve a ésser el mateix i trobo absurd que ens trepitgem el terreny. Això s'hauria d'acabar.

-Però com? -preguntà possiblement el rei Baltasar.

-Exactament, no ho sé. Però a tots tres ens consta que les tècniques de promoció han evolucionat molt i és evident que o t'hi adaptes o has de plegar. Suposo que tots heu sentit parlar dels holding...

-Sí, és clar. Però què hauríem de fer?

El rei Melcior intervingué per dir que al punt que havien arribat les coses, seria molt violent anar a veure el Pare Noel per a proposar-li associació. Qui sap com els rebria.

-No dic d'anar-lo a trobar ni que ens vingui a veure. Tots tenim la nostra dignitat. Tanmateix, les empreses terrenals han resolt eficaçment aquests problemes. Hi ha unes confortables terres de ningú i unes suites residencials precioses, on és agradable d'arribar a acords mútuament satisfactoris.

-I com s'hi arriba?

-A través d'agències especialitzades i de públic rela-tions d'una gran preparació professional...

-I tu saps com contactar-hi?

-Sí. M'he informat degudament...

-Doncs, arregla-ho.

Es van mirar tots tres i acordaren de fer-ho així. Ho van deixar en mans del rei Gaspar.

Al cap d'un parell de mesos (potser encara no els feia) el rei Gaspar va reunir els seus companys en un hotel de la costa catalana. Era un indret de molta categoria, amb uns serveis excel·lents, i com que s'esqueia la temporada baixa, hi havia pocs estadants, els quals eren atesos amb una exquisida cortesia.

El Pare Noel passava les vacances a Miami, però va respondre de seguida al telegrama del rei Gaspar, accedint a acudir a la cita.

El tres reis anaven vestits de paisà, per no cridar l'atenció, i es comportaven en tot com uns executius importants, molt discrets i correctes. No donaven unes propines ostentoses; però tampoc es podia dir que fossin gasius. Justos, equilibrats: quedaven en tot com uns grans senyors. Però si algú hagués dit al servei que eren reis, potser no s'ho haurien cregut. Perquè es vegi com són les coses quan hi ha una veritable classe.

Mentre esperaven el Pare Noel, els il·lustres personatges feien turisme i compraven records locals. Com a dada accessòria que és interessant de comunicar a qui s'hi interessi, cal dir que a Melcior el van entusiasmar uns xurros elaborats per un establiment que, a l'estiu, plantava barraca a tocar de la platja, i a l'hivern continuava la seva benemèrita labor en un local de cafeteria, molt freqüentat pels millors pescadors de la contrada.

En conjunt, es podria afirmar que els tres reis passaven uns dies molt agradables. Al rei negre (amb tots els respectes), el va engrescar la ratafia, i no es cansava de dir que era un licor finíssim, de país molt civilitzat. A Gaspar el van fascinar els objectes de fusta d'olivera treballada, i -tot i que no fumava- es va comprar tres cendrers. (Per regalar als amics, deia ell com si es disculpés.)

Només els inquietava la falta de notícies del Pare Noel, del qual no havien sabut res més des de la seva resposta al telegrama. Havia d'arribar un dimecres al matí, i no es presentà fins al divendres de cara al vespre. Els va fer passar unes hores de molta angúnia.

-Perdoneu-me -digué el nouvingut, tot just en sa-udar-los-. Una amenaça de bomba a l'aeroport americà ha trasbalsat tots els vols. Us volia telefonar immediatament, però la policia bloquejava les comunicacions.

El rei Melcior va estar a punt de preguntar-li que què havia ocorregut amb el trineu. Però es va recordar a temps que tots ells eren de vacances i que prescindien de les eines de treball. «T'has estalviat una planxa», va dir-se a si mateix.

El Pare Noel duia un vestit de mig temps una mica extremat, d'aquells amb reforços de cuir als colzes, i un barret esportiu amb la coqueteria d'una ploma d'au de colors molt vistosos. El conjunt el rejuvenia francament, i ell se n'adonava, perquè era més loquaç que de costum i es movia amb una gran llibertat de moviments.

L'agència que havia preparat l'entrevista ho havia previst tot, potser més del que era estrictament indispensable. Per exemple, es va preocupar de l'assistència de dos intèrprets, oblidant que tant els tres reis com el Pare Noel eren poliglotes per exigències d'ofici. En canvi, va encertar-ho en la qüestió de contractar unes assistents d'avió bufones i espaviladíssimes, que tenien tan contemplats els quatre il·lustres hostes que no els deixaven aclucar els ulls més avall de la mida de les taronges.

El primer dia, per evitar la brusquedat d'entrar en matèria brutalment, el van dedicar a la visita de la població costanera. El Pare Noel va adquirir unes tovalloles que duïen estampades una vista de les torres de la Sagrada Família, i un parell de corns marins que el van il·lusionar com un infant. No parava de posar-se'ls a l'orella i d'escoltar el soroll de les onades.

El segon dia ja van anar per feina. El representant de l'agència organitzadora els reuní en un reservat de l'hotel, annex al bar. Era confortable, amb un fil musical que asserenava l'esperit. Les assistents, amb unes faldilles curtes (gairebé inexistents) servien begudes de graduació o sucres de fruita, segons els gustos o les creences de cadascú. El delegat de l'agència es limità a dir que el seu paper es reduïa a tenir-los contents, i que la paraula l'havia de prendre el rei Gaspar, el promotor de la trobada.

I el rei Gaspar la prengué:

-Sí, i no em vull pas allargar massa. Es tracta, estimat senyor Noel, de posar-nos d'acord i de no competir en va. Jo no dic de repartir-nos el mercat en bona harmonia, ja que em repugnen els conceptes materialistes. Però sí que estaria bé de programar-ho amb un sentit comú de conjunt.

I el Pare Noel respongué:

-La paraula mercat ha sorgit de tota manera i no la podem esquivar. Però no és tan sols això, hi ha més mar de fons. I voldria, abans de continuar, que no em tracteu de senyor. Segons com es miri, tots quatre som sants i em sembla, a mi, que ens podem tractar tranquil·lament de tu. Només faltaria que entre nosaltres haguéssim d'anar amb compliments!

-Oi, sí! Tens raó! -va exclamar el rei Melcior, que també era una ànima pura.

-Doncs, som-hi... -prosseguí el Pare Noel-. Us voldria preguntar, abans que res, si a vosaltres no us martiritzen amb els nens del Tercer Món, fregant-vos pel nas les diferències que hi ha entre uns

infants que es moren de gana i uns altres que diu que es van tornant insensibles per un excés de joguines...

-I tant! -exclamà el rei Gaspar-. Ens ho retreuen cada any, com si depengués de nosaltres. Ens arriben a amargar la festa.

-I a mi. Amb un refinament que em va acorralant. Ara ha sorgit això que en diuen el moviment ecologista, i a més de la gana infantil, m'acusen de la destrucció forestal. O sigui que em volen escatimar l'arbre. Són hipòcrites, i es callen el fet que ells, amb taules, armaris, calaixeres, cadires, tauletes de nit i tota la resta s'han espatotxat més arbres que no pas jo en tota la meva carrera. Ah! I figura que la gana del Tercer Món no és cosa d'ells. Us confesso que ja n'estic tip... I com que vaig endevinar de seguida l'objecte de la vostra convocatòria, hi he acudit amb una idea concreta: tots quatre tenim de sobres l'edat de jubilar-nos. Doncs, fem-ho! Deixem a tall de testament un missatge adreçat als nens de tot el món, recomanant-los que a partir d'ara escriguin les cartes als ministres d'economia, que també prometen miracles, però no en fan mai cap... Així sabran el pa que s'hi dóna!

-Però això seria fer demagògia -va replicar un dels reis.

-Sí, tu! -respongué el Pare Noel-. Podem triar entre fer-la nosaltres o que ens l'etzibin ells entre cap i coll. Jo ja he escollit!

Com que el va veure nerviós, amb una d'aquestes obstinacions que pateixen a vegades els homes del nord, el rei Gaspar volgué introduir-hi un element de calma, a base de donar una mica més de temps al temps.

-Bé -va dir-, ara ja hem tingut un primer canvi d'impressions. Proposo de suspendre la reunió i reprendre-la demà o demà passat, amb una ordre del dia que comprendrà el punt de vista d'en Noel. Mentrestant hi pensarem, i aleshores en podrem parlar amb més coneixement de causa.

Sembla que ho van fer així, sense que se sàpiga res de segur. Nosaltres hem quedat a l'espera d'un comunicat oficial definitiu.

Font: «8 contes de Nadal»